

25.38x21.81	31	עמוד 42	הארץ - THE MARKER	21/12/2010	25384987-6
101050					

דין וחשבון
בית המשפט קבע: מכונית
שהוקדשה לאשה בפתק
שייכת רק לה

42

הב.מ.ו.ו. שלך גם אם נתגרש

בית המשפט אמנם אינו נוטה להתערב בחייהם הפרטיים של בני זוג, אך באחרונה חויב גבר שבגד בבת זוגו לפצותה בסכום של 300 אלף שקל על סמך התחייבות שנתן לה על פיסת נייר. מומחים לדיני משפחה מזהירים מפני חתימה על מסמכים תמימים שעלולים להשפיע על חלוקת הרכוש

כידועים בניכור. לפני כשנתיים תפסה האשה את הגבר בוגר בה עם אשה אחרת. הגבר הכטיח לבת זוגו שלא יבגוד בה שוב, ואף התחייב על כך בפיסת נייר שחתם עליה. באותו פתק התחייב הגבר כי אם לא יהיה נאמן, ישלם לאשה פיצוי מוסכם בסך 300 אלף שקל. אלא שכעבור כשנה שוב תפסה האשה את בן זוגה בוגר בה, וטענה כי מדובר בבגידה מתמשכת.

על פי הסכם בוררות קודם שערכו השניים, הם פנו לבורר, סגן נשיא בית המשפט המחוזי בחיפה בדימוס יצחק יעקבי שווילי. הבורר שלל את טענות הגבר שלפיהן המסמך שעליו חתם בוטל, וקבע כי יש לתת תוקף מחייב להסכם הפיצוי. בהתאם לכך, הוא חייב את הגבר בתשלום הפיצוי המוסכם.

באמצעות שני מומחים לדיני משפחה, ביקשנו לברוק את השלכותיה של פסיקה זו על יחסי הכוחות הממוניים שבין הצדדים במקרים אחרים.

באוגוסט 2009 קבעה השופטת עליסה מילר מבית המשפט לענייני משפחה בתל אביב כי הבעל מנוע מלטעון לזכויות במכונית, וקיבלה את תביעת האשה לגביה. לרבריה, "לשון הברכה צופה פני גירושין (ז'אינו נכלל במנין הרכוש המשותף)", ובוודאי שמלמדת על התחייבות שתהיה בתוקף בעת פירוד. מכאן שמדובר בהסכם ממון ("תמ"ש 12453/05).

למרות נטייתם של בתי המשפט שלא להתערב בחייהם הפרטיים של בני הזוג ובהתחייבויות אינטימיות שנתנו זה לזה בנסיבות אישיות, אין זה המקרה היחיד שבו התחייבות תמימה בין בני זוג הגיעה לערכאות משפטיות. פסק בוררות של שופט בדימוס שניתן באחרונה חייב גבר שבגד בבת זוגו לעמוד בהתחייבות שנתן לה - שלא לבגוד בה - ולפצות אותה בגין הפרת התחייבות זו בסכום של 300 אלף שקל.

בני הזוג חיו במשך שנים

מאת נורית רוט

«אהובתי היפהפיה, ליום הולדתך אני מעניק לך את אהבתי + הב.מ.ו.ו. ומצאיר בזאת שהרכב הוא רכושך הפרטי, ואינו נכלל במניין הרכוש המשותף לצורך כל עניין שהוא. באהבה אמיתית, א.ג.»

איוז אשה לא היתה רוצה מתנה שכוז ליום הולדתה?

אלא שהגבר שהעניק אותה ודאי מצטער עד היום על כרטיס הברכה שצירף בפזיונות למתנה. כרטיס ברכה תמים לכאורה זה שימש ברבות הימים את האשה כהוכחה לתביעת פיצול על הרכב היקר. באותו מקרה ניהלו בני הזוג הליכים לחלוקת רכוש במסגרת הליך גירושין. האשה טענה כי יש לחלק את הרכוש שווה בשווה פרט לאותו רכב מסוג ב.מ.ו.ו. אשר לטענתה ניתן לה במתנה על ידי הבעל במטרה לפצותה על התנהגותו הקשה כלפיה.

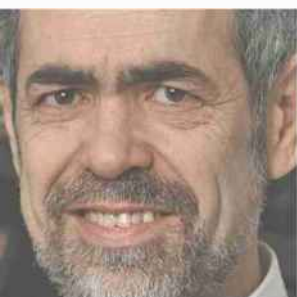
האם מעתה כל אדם שחותם לבן זוגו על נייר מסתכן בתביעה? עו"ד צוריאל בובליל: "אכן, כראי כיום להיזהר מפני חתימה על רבר שנראה כה פשוט".

לרבריו, עצם הצורך לחתום על מסמך כזה מוליד חשדנות יתר מצד בן הזוג. "ברוך כלל חותמים על מסמך כזה כאשר אחד מבני הזוג תפס את השני על חם והוא מוכן לתת צ'אנס נוסף, בכפוף לחתימה. לכן, אם נפלת פעם אחת כראי שלא תחתום על מסמך כזה, שכן זו רק שאלה של זמן עד שהנייר שעליו חתמת יעמוד מולך".

עו"ד רות דיין וולפנר מסתייגת מעט: "והי קביעה מרחיקת לכת, ואולם אדם שחותם על מסמך שבו הוא נוטל על עצמו התחייבות שככל הנראה באותו רגע התכוון ליישמה, צריך לדעת שייטכן שהצד השני יצליח לאכוף אותה מבחינה משפטית".

לאור פסק הבוררות הזה, האם בני זוג יכולים מעתה לחתום

את בני זוגם על הסכמים לתשלום במקרה של בגידה? בובליל: "אין מניעה לחתום על הסכם שכזה. ככלות הכול, מדובר בהסכמה בין צדדים

תצלום: אילון אור

עו"ד צוריאל
בובליל: "בני זוג
רשאים לקבוע
הסדרים תמוניים גם
אם נהלכה ההסדר
הכספי הוא אחר"

"אהובתי היפהפייה, ליום הולדתך אני מעניק לך את אהבתי + ה.ב.מ.ו ומצהיר בזאת שהרכב הוא רכושך הפרטי, ואינו נכלל במניין הרכוש המשותף לצורך כל עניין שהוא."

באהבה אמיתית, א.ג.

תצלום: היצור

גם אם אשה בגדה בבעלה, הרי שהרכוש לא בגד. יחד עם זאת, האיל ועל פי חוק יחסי ממן זכאית אשה למחצית מזכויות הבעל, מעבר למה שמוקנה לה לפי ההלכה היהודית – לפי ההלכה כל מה שצבר הבעל כגון פנסיה, גמל, קרן השתלמות או נדל"ן שייך לו, וזאת לעומת חוק יחסי ממן ששם בדרך כלל החלוקה משותפת בין בני הזוג – הרי שהיו מקרים שבהם הוכחה בגידה של האשה, ובית הדין הרבני שינה את היחסיות ברכוש לטובת הבעל."

בובליל מסביר כי בית הדין הרבני משתמש בסעיף 8 (2) לחוק יחסי ממן, המאפשר לבית המשפט ולבית הדין לחלק את הרכוש באופן לא שווה בנסיבות מיוחדות שימצא לנכון. "דרך סעיף זה פוסק בית הדין לא אחת באופן לא שוויוני. לכן, אם מדובר ברכוש שלפי ההלכה שייך לאשה, גם בגידה לא תשנה את זכויותיה, אך אם מדובר בזכויות שרק החוק האזרחי העניק לה, בניגוד להלכה, בית הדין במקרים מסוימים ינסה ליצור שינוי באיזון הרכושי". כך לדוגמה יכול בית הדין לקבוע שלא היה שיתוף בתקופת הבגידה, וממילא אין האשה זכאית למחצית הזכויות באותה תקופה. בג"ץ, לדברי בובליל, ביטל פסיקות מסוג זה של בית הדין, ואולם זה לא מנע ממנו לשוב ולפסוק בדרך זו.

דיין וולפנר מוסיפה: "לא אחת מוצאים בתי הדין ררכים מקוריות לתת לשאלת הנאמנות בין בני זוג משקל בעל ערך מממני, למשל, בדרך של פסיקת הפיצויים שכתובים בכתובה במקרה שהבעל מוכרז כ'דועה זונות', או מנגד שלילת הזכות לכתובה כאשר מוכח שהאשה 'זנתה תחת בעלה'."

מבוררות אינם מחייבים את הצדדים כפי שמחייב אותם פסק בורר, שכן הם חוו את המלחמות בבית המשפט. לעתים, מציין בובליל, כאשר יש צורך בהחלטות אופרטיביות כמו גובה המזונות או מעבר מגורים למרחקים גדולים, הצדדים כן פונים לבוררות.

נגידה אינה פקטור

העיקרון המשפטי המוצהר קובע כי אין מקום לשאלת האשם בהכרעות רכושיות בין בני זוג, כמיוחד בכל הנוגע לעניינים אינטימיים כבגידות, אבל כיצד משפיעה בגידה בין בני זוג בפועל על חלוקה רכושית ממונית? לדברי דיין וולפנר, החוק אינו מגדיר בגידה כשיקול שילקח בחשבון בעת ההכרעה לעניין חלוקה רכושית וממונית, והפסיקה אף דחתה פעם אחר פעם ניסיונות לטעון לחלוקה לא שווה של נכסי הצדדים לאור בגידתו של אחד מהם. ואולם, בכל הנוגע למזונות אשה (מזונות שניתנים לאשה בתקופה שעד מתן הגט) דווקא ישנה חשיבות מכרעת לשאלת הבגידה, שכן מזונות אשה נפסקים בהתאם לדין האישי. הדין היהודי קובע מפורשות כי אשה שלא שמרה אמונים לבעלה לא תהיה זכאית למזונות. הדבר נכון אף כאשר הליך המזונות מתנהל בפני ערכאה אזרחית."

בובליל: "בית המשפט העליון קבע באופן נחרץ כי אין לבגידה משקל בחלוקת הרכוש. לשיטתו, בגידה אינה פקטור האמור לשנות את השוויון ברכוש".
האם המצב שונה בבית הדין הרבני? מה קובע הדין הדתי במקרה של בגידה בהקשר הממוני?
בובליל: "על פי ההלכה,

דיין וולפנר מסבירה כי "בשל אופיו המיוחד של פסק הבוררות, אפשרויות הערעור עליו מוגבלות. ניתן לפנות לבית משפט בבקשה לבטל פסק בוררות רק בעילות נירות שקבועות בחוק, לפי רשימה סגורה המאופיינת במחללים פרוצדורליים שאירעו בבוררות. כמו כן, ישנה אפשרות לערער על פסק הבוררות משפט אם בהסכם הבוררות הסכימו הצדדים כי ניתן יהיה לערער עליו במקרה שנפלה טעות יסודית ביישום הדין, אשר יש בה כדי לגרום לעיוות דין לצדדים".

עד כמה נפוצים בכלל הליכי בוררות בין בני זוג לשעבר?
לדברי דיין וולפנר, "הליכי בוררות הנוגעים לסכסוכים בין בני זוג אינם נפוצים בישראל בכלל". פנייה להליך בוררות מחייבת הסכמה של שני הצדדים, ולכן מטבע הרברים בסכסוכים זוגיים יש קושי להגיע להסכמה שכזו.

עו"ד בובליל מציין כי "דווקא בין בני זוג לשעבר יש יותר מקרי גישור (שבשונה

בוגרים, הקובעים סנקציה למקרה של הפרת אמונים. ישנו כלל קובע בהלכה שלפיו 'תנאי שבממון – תנאו קיים', כלומר בני זוג רשאים לקבוע הסדרים ממוניים ביניהם, גם אם בהלכה היהודית ההסדר הכספי הוא אחר. מדובר על הסכמה מראש שאם הבעל יעשה מעשה מסוים, הוא ישלם פיצוי קבוע מראש. יחד עם זאת, מומלץ להגדיר במדויק מהו האירוע שבגיניו יכול הבורר לחייב בכסף. כמו כן, חשוב שהסכום לא יהיה מוגזם. הדבר נכון גם לגבי גברים שכתובים סכומי עתק בכתובה, ויש דיינים שקובעים שאם הסכום אינו הגיוני, אין משמעות להתחייבות הכספית".

דיין וולפנר: "בני זוג יכולים לחתום על הסכם בוררות שיקבע כי יפנו להליכי בוררות אם ייקלעו לסכסוך, וכן יכולים לנסות לקבוע התחייבויות ממוניות כאלה או אחרות במקרה של בגידה. אם מדובר בזוג נשוי, הסכם ממן חייב אישור בית משפט לענייני משפחה על מנת שיהיה לו תוקף משפטי מחייב".
האם בית משפט יכול להתערב בהסכם וולונטרי שבוזה הנחתם בין בני זוג, ולקבוע כי מדובר בפגיעה בתקנת הציבור?

דיין וולפנר: "לאחר פרסומו של פסק הבוררות הנ"ל נשמעו רעות הטוענות לכך שאל לה למ' ערכת המשפטית להתערב בנו" שאים כמו בגידות והפיצוי עליהן, ונשמעו אף רעות הגודסות כי אין לתת יד לאכיפתו של ההסכם, שכן הוא מנוגד לתקנת הציבור. לטעמי, אלו רעות קיצוניות. אם צד לקח על עצמו, בירועין ומתוך בחירה, התחייבות, וכל עוד מדובר בהתחייבות סבירה שאין בה כדי לפגוע באחרים, מי אנו שנתערב בכך".

בובליל: "יש סיכוי שבית המשפט יבטל הסכם שכזה, אם יוכח שההסכם נחתם תחת לחץ או שהסכומים בו הם דמיוניים. אולם בית המשפט נוטה לכבד הסכמים כל עוד אינם פוגעים בתקנת הציבור. אם ההסכם נוסח באופן חד וברור, יוכח שהוא נעשה בצורה שקולה ושאכן התרחש האירוע שבגיניו נוסחה ההתחייבות, יש סיכוי שבית המשפט יתיר את הפסיקה על כנה".
האם הגבר יוכל לערער על החלטת הבורר?

תצלום: שרון כהן

עו"ד רות דיין וולפנר: "אדם שנוטל על עצמו התחייבות שנאותו רגע התכוון לקיים, צריך לדעת שייתכן שהצד השני יצליח לאכוף אותה מבחינה משפטית"